

Ang batas ay batas

MULA nang pairalin ang batas-hukbo ay isang bagay ang nais na maisagawa ng Presidente sa bansang Pilipino—ang pagkakaroon ng tiwala ng gobyerno at mga mamamayan sa sariling kakayahang Pangarap ng Presidente na ang bansa ay ganap na maging malaya—sa pulitika, ekonomiya at sosyal nang ligtas sa anumang implensiyang ng mga banyaga. Nais niya na magtulong-tulong ang lahat ng Pilipino sa pagpapalakas ng bansa—ng hukbo at ng pananalapi nang hindi laging nakasandig sa balikat ng iba, Pilipinas para sa mga Pilipino na kaibang lamang ng ibang bansa at kakalakalan. Sa katotohanang iyan napalunsad noong Araw ng Pagsasarili ang kilusan sa Bagong Demokrasiya. Upang matupad ang pangarap na pagpapaunlad sa ating ekonomiya, kailangan natin na makipagkaibigan sa ibang bansa tulad ng huling pakikipagkaibigan at pakikipagkalkalan sa Rusya. Sa bansang ito ay maraming pakinabang at tulong ang matatamo ng Pilipinas, tulad ng tulong at pakinabang na tinatamasa natin sa pakikipagkaibigan sa Estados Unidos, Rusya, Tsina at mga bansang sosyalista at Europa, bukod sa mga bansa sa Dulong Silangan sa Asia. Ang paninindigan at kamalayan sa halaga ng self reliance na itinindig sa bansa ay daan nang paggalang at pagkilala sa Pilipinas ng iba pang bansa sa daigdig. Iyan ay hawak na ngayon ng Pilipinas at ang lahat ay utang sa pangunguna ni Presidente Marcos at ng Unang Ginang ng bansa.

KAPAKINABANGANG pandaigdig ang uwi ni First Lady sa karanagan ng Republika ng Pilipinas. Ang proyekto niyang "Kapitbahayan" sa Dagat-Dagatan Nabotas, Rizal ay ginagawa nang modelo ng ibang bansang ang mga kinatawan ay dumalo sa pulong ng

THE REPUBLIC
Isang Bansa, Isang Diwa

Board of Editors

Chairman: Francisco S. Tatad
Members: Lorenzo J. Cruz, Florentino S. Daus
Managing Editor: Luis V. Ople
Editorial Staff: Juanita G. Trinidad, Marcos D. Agayo, Gloria Jane Baylon, Rosalinda G. Roxas, Jake T. Espino, Alma L. Diputado
Art Director: Micaelita C. Almendral; *Art Consultant:* Larry Z. Alcalá; *Photo Editor:* Wilfredo G. Avila; *Production Manager:* Marcelino N. Palisoc; *Production Assistant:* Cesar B. Tablason
Circulation Manager: Bruno R. Dabu.

THE REPUBLIC is published fortnightly by the Department of Public Information, Malacanang, Manila, for government managers. The Editors welcome contributions of manuscripts and photographs which should be sent to THE REPUBLIC, BNFI, UPL Building, Intramuros, Manila. While they will take reasonable care, the Editors assume no responsibility for the return of unsolicited manuscripts. Entered as a second-class mail matter on March 5, 1973 at the Manila Central Post Office.

"Habitat" sa Canada. Sa pulong na ito ay naging panahing mananalumpati ang First Lady at ang lahat ng nakarinig sa kanyang talumpati ay humanga sa paraang ginagawa ng Pilipinas sa paglutas sa mga problema ng pamayanan at panahanan. Sa maraming proyekto ng Gobyerno na isinasagawa sa kasalukuyan, kasama ang sa Metro Manila sa pangunguna ni First Lady, bilang gubernadora, ay nangunguna ang tungkol sa paglutas sa problema ng mga dukha—pabahay at pagkakakitaan. May 180,000 housing units and ipinatatayo sa Metro Manila na ang gugulin ay magmumula sa inutang sa World Bank sa pamamagitan ni First Lady. Sa mula't mula pa ay alagata na ng Presidente at First Lady ang kapakanan ng mga dukhang Pilipino na siyang bumubuo sa malaking bahagi ng may 42 milyong Pilipino.

NAGISING na rin sa katotohanang ang Kagawaran ng Kagalingang Panlipunan. Daragang ang pondong nakalaan sa mga pangkagipitang tulong sa mga nagiging biktima ng kalamidad sa bansa. Salamat sa desisyon ng DSW pagkat higit na matutulongan ang mga dukhang magiging biktima ng kalamidad. Nang nagdaang baha sa kagagawan ng bagyong "Didang" ay talagang hindi sapat ang pondong nakaulok na pantulong. Marapat lamang na gawin ito ng DSW, kung isasalang-alang na ang mga nagiging biktima ay talagang maralarita at ang dumanas ng karanasang kagaya ng malungkot na naranasan sa bahang naganap sa Hilaga at Gitnang Luzon.

SAANMANG bansa, ang batas ay batas. May parusa sa sinumang nagkakasala. Iyan ay mahalaga at makabuluhan upang matutong manulay sa guhit ng batas ang lahat ng mamamayan. Ngunit sa pagpapatay ng parusa, ang damdamin ng puso ay nagagamit din naman. Ang naganap sa isang batang babaing may 13 taong gulang sa Ligo, Albay ay isang magandang ehemplo. Maralita siya. Nais niyang gumaling at makapamuhay ng marangal. At napatitingin siya sa isang manggagamot. Subalit nang siya'y gumaling ay wala siyang maibayad dahilan sa karalitaan. Ikinemanda siya. Inaresto at nahatulang mabilanggo na ang tanging kasalanan ay karalitaan. Salamat at tayoy may Department of Public Information at Department of Social Welfare na siyang namagitan. Marahil, kung wala ang dalawang departmentong ito, ang batang babaing ay matuturong mag-isip nang masama habang nasa loob ng bilangguan. May mga doktor, na kung ang nagpapagamot ay tunay na maralita ay hindi na panagbabayad ang isang nagkakasakit. Gratis, Sapagka't ang kanilang pimanumpaang tungkulin ay bumuhay at hindi pumatay. Isang aral ang matututuhan natin sa kaso ng batang babaing sa Ligo, Albay.

PANAGUPA sa kaaway at bahagi ng bisig sa pagpapaunlad ng pambansang kabuhayan ang mga sundalo ng Hukbong Pilipino. Sa kanila iniiaas ng Gobyerno ang pangalangala sa buhay at ari-arian ng mga mamamayan. Subalit karaniwan, ang mga sundalo, batay sa karanasan noon at sa mga naganap na pangayari sa kasalukuyan ay hindi gaanong nabibigyan ng halaga ng mga sibilyan. Ito ang kapalarang laging natatamo kahit saang dako ng daigdig, laluna kung panahon ng kapayapaan. Kung may digmaan ay bayani sila. Sa Pilipinas, sa kasalukuyan ay wala nang ginagawa ng ibang bansa sa parangal sa mga kawal na nagagaling sa mapanganib na serbisyo. Pinatitibayan ito nang dumating sa Maynila ang Third Marine Battalion ng Philippine Navy na napasabak sa Sulu nang may isang taon. Matangi sa kanilang mga mahal sa buhay ay walang sumalubong sa kanilang pagbabalik sa Kutang Bonifacio. Galing sila sa pakikibaka sa mga rebelde at napahiwalay sa kanilang pamilya sa loob ng isang taong singkad. Kahit wala silang parangal na nangagaling sa mga kilalang samahang pambayad, tulad ng ginagawa sa iba ng Lions, Rotary at iba pa ay maliligaya rin sila, pagkat makakapiling muli ang kanilang mga kaanak at sa paniniwalang naipagtagumpay nila ang paghahari ng demokrasiya sa bansa. Bumabati sa kanila ang *The Republic*.

LETTERS

Dear Sir:

The per student cost of education at the University of the Philippines (UP), is about P3,000 yearly, although the average tuition fee is kept low, about P800. The Philippine government subsidizes the UP. For this reason, the UP is not troubled with rising tuition fees and can merrily go on giving comparatively good education to Filipinos and maintaining highly dedicated and excellent professors, in general.

Perhaps only the Ateneo de Manila and De La Salle University give an equivalent education as that of the UP, but it all comes from high tuition. Even so, parents keep sending their children there because they believe that good education is the best preparation for life and the best inheritance they can have.

Of course people want cheap education, in the sense of *less costly*; no parent or student would like cheap education in the sense of cheap quality. But quality education is expensive. Professors with good qualifications, and perhaps with distinguished degrees from here or abroad, usually go to industry or high-paying firms; if the university intends to keep them in the faculty, it must pay them reasonably high income and allow them time for research and their own family life, and not overwork them like beasts of burden. Libraries and laboratories are expensive. Who will pay for them? Even the poor do not want cheap quality education for their children, and the aim of a democracy is *not* to lower the quality of education so that everyone can afford it, but to help the poor so that they can afford *high quality* of education for children too.

Government soft loans to deserving students are not enough as a remedy, for the important problem is not only how to send poor students to schools but also how to make poor schools improve their quality and academic standards. It must be understood clearly by everyone, in government or not, that education is the prime responsibility of the government and that higher education is not a luxury but a *necessity* if any nation is to progress. The government must not leave the private institutions at the mercy of rising tuition fees, and then blame them for it and tax them too. Whether in private or public universities, the state must help the students for Filipinos are in them and they are citizens of this country.

The government, it may be said, is already paying generously to support the elementary and secondary schools, can it still afford to give more money to higher education? The answer is: *It cannot afford not to*, for it is in higher institutions of learning in which the prospective leaders in science, industry, law, commerce, teaching, medicine, engineering, and others, are being trained. And if the training, apart from a few exceptions, is of poor quality then the country is the loser in the end. Higher education is an investment, it is not a luxury. Selective subsidies to private higher education, with priorities on the sciences and engineering at the beginning, can be estimated and they will be within reach of the state to afford. The subsidies may be given indirectly in order to avoid conflict with the Constitutional provision that says that public funds cannot be given to private enterprises. Public funds can be given indirectly to private enterprises which are performing a function for the state, such as educating the people. This is the only way we can peg down tuition fees, by government subsidies. And we should not be afraid to say so.

Salvador Roxas Gonzales
Manila

— Larry Alcalá

Not So Funny

